

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Naturalismen i England (1875)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 296. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes05-shoot-idm139713217167520/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

og alle de smaa Børn, han kan faa fat paa,» og Thackeray tilføjer: der var flere Mennesker i det britiske Rige end dette stakkels Kalkutta-Tyende, der havde en lignende Rædsel for den korsikanske Menneskeæder. Den fremtræder lige stærkt i Wordsworth's Sonetter, i Southey's Digte og i Walter Scotts berygtede Napoleonsbiografi. — Krigene mod Frankrig indledede den store britiske Reaktion: Gentagen Ophævelse af Habeas-Corpus-Akten, Eduard den Tredjes gamle Højforræderibestemmelse skærpet, Forsamlings- og Ansøgningsret indskrænket, Pressefriheden snart forvandlet til et tomt Ord. Især i Skotland blev grusomme Love fra Fortiden fremsøgte, og højt dannede Mænd sendte som simple Forbrydere til Australiens Straffekolonier. Man vovede imod Republikanere og Lighedsmænd i England at tale om Kroens Uindskrænkethed, om Parlamenter og Nævninger som om underordnede Bi-Magler. Der dannedes et altbeherskende Parti under Feltraabet: Konge og Kirke!

Kongen selv var gal, Prinsregenten værre end gal og Kirken forhykket. Misvækst, Oversvømmelse, Hungersnød indtraf i 1816. Nagende Sult drev rundt om i Landet den lavere Befolkning planløs fra Hus og Hjem. Man finder Stemningen udtalt i Shelley's *Anarkiets Maske*. I Leicestershire ødelagde Arbejderne i deres Fortvivlelse Kniplingsvæverierne og sloge Væverstolene i Stykker. Det er til deres Forsvar, at Byron holder sin første, smukke Parlamentstale.

Man ser af Romilys Dagbøger, hvor umuligt det var for de faa frisindede Mænd at faa den ringeste Reform sat igennem. Han, den almindeligt hædrede Forbedrer af Englands grusomme Straffelovgivning, nutildags mest bekendt som Prinsessen af Wales' juridiske Støtte og som Lady Byrons Sagfører, siger i sin Dagbog fra 1808: «Hvis Nogen ønsker at faa en fuldstændig Forestilling om de ulykkelige Virkninger, som den franske Revolution og de Rædsler, der fulgte den, har afstedkommet i vort Land, saa lad ham blot forsøge en eller anden Omformning af Lovgivningen efter menneskekærlige og frisindede Grundsætninger. Han vil da opdage, ikke alene hvilken stump Rædsel for Forandringer, men hvilken Grumhedsaaend der er faret i altfor mange af hans Landsmænd.» Paa Romilys Forslag om Ophævelse af den Lov fra William den Tredjes Tid, hvorefter Butikstyveri blev straffet med Hængning, svarede Lord Ellenborough, kraftigt støttet af Lord Eldon, med Beklagelse af «at en moderne Filosofi nu endog

understod sig at rokke ved Aarhundreders vise Bestemmelser, og det var ikke Regeringen alene, det var Parlamentsmedlemmer i Mængde, der var som besatte af Bøddeltilbøjeligheden. Romilly fortæller selv, hvorledes en af hans yngre Kaldsfæller i Parlamentet besvarede enhver Forestilling og Indsigelse med det uforandret gentagne: Jeg er for at hænge dem alle (*I am for hanging all*). Og dog skulde man tro, det i det 19de Aarhundrede var paa Tide at gjøre Ende paa Hængelidenskaben i England, der endnu vidnede kun allfor ufordelagtigt om den store Grundsum af Raahed i Folket. Under Henrik den 8de var 72,000 Tyve blevne hængte og endnu under Georg den Tredje hængtes de i tusindsvís. I Aaret 1817 blev Forfølgelsen af Tænke- og Skrivefriheden formelig sat i System under Retssagerne mod den gamle Bogelsker Hone, der for Domstolene ved en sjælden Forening af Sandhedskærlighed og Kløgt den ene Gang efter den anden tflintgjorde ethvert Forsøg paa at faa ham dømt for Gudsbespottelse. Saa fulgte i 1818 Optøjerne af den fattige Befolkning i Manchester, hvor Rytteriet huggede ind og Soldaterne mishandlede de ubevæbnede Folkeskarer. Indtrykket heraf er bevaret i Shelleys Digte fra 1819.

Visselig er da den politiske Baggrund for dette Tidehvervs Aandsliv mørk — mørk af forskrækkede Spidsborgeres Angst for Frihedsbevægelsens Udskejelser i Frankrig, mørk af stolte Toryers tyranniske Lyster og Højkirkenes Tryk, mørk af irske Katolikers og engelske Arbejderes Blod — og over alt dette er paa Samfundets Tinde Kronen lagt om Vanviddet i Georg den Tredjes Pande og Scepteret lagt i Haanden paa den slappe Utugt, der i Skikkelse af Prinsregenten fylder Kongesædet som Stedfortræder for den Indskrænkethed, der havde beklædt Tronen med hans Fader. Og det er denne Trone, som Lord Eldon støtter med sine seks Kneblelove, hvortil han har omdannet Englands ældgamle Forfatning, og som forherliges og lovprises i Castlereaghs ligesaa ugrammatikalske som frihedsfjendske Parlamentstaler og i Southey's ligesaa umelodiske som vel betalte Smigerhymner — indtil Skilsmisseprocessen mellem Georg den 4de og Caroline, med sin uhyre, alle Begreber overgaaende Skandale udbredt strømnevis som en Kloak fra Overhusets Talerstole, drukner Kronens Glans og Hoffets Værdighed i et Hav af Skarn — og Spaniens, Grækenlands og Sydamerikas Slag i Slag paa hverandre følgende Revolutioner renser Luften, og Castlereagh overskærer